NOVICE

gospodarskih, obertnijskih in narodskih stvarí.

Izhajajo vsako **sredo** in **saboto**. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XIII. V Ljubljani v sredo 25. aprila 1855. List 33.

Kako bo s turšico letos.

„Sadili jo bomo več ko druge leta“ — nam bojo menda odgovorili gospodarji, ki so se po obilnih lanskih priporočilih prepričali, da turšice ne prekosí noben drug sad.

V tem naše gospodarje še bolj poterditi so nam poslali včeraj prečastiti predsednik naše kmetijske družbe 89. list dunajskega časnika „Wien. Geschäftsb.“, v kterem dopisnik iz Dunaja priporoča turšico, in so nam naročili, naj ga razglasimo po „Novícah“. Takolo se glasí ta spis:

„Turšica (koruza) začenja na Marskem, Šlezkem in Českem eden naj poglavitniših živežev bivati. Sila veliko se je vozi iz Ogerskega, pa ne za žganjarije, temuč za živež, ker jim pomanjkanje krompirja skor popolnoma nadomestuje. Zdaj že napravljajo pšeno iz nje in pečejo prav dober kruh iz nje. V vsaki vasi se nahaja že koruza, ktero so popred le kuretini *) in prešičem pokladali. Ker že skoz 2 leti se je le malo reží pridelalo, namreč več slame kakor zernja, in ker tudi letošnja zimna rež ne obeta obilega pridelka, ne moremo Bogu dosti hvaležni biti, da nam v turšici daruje zdrav in tečen živež; zraven tega pa je že koruznica več vredna za živinsko klajo kot vsaka druga slama“.

Gospodar na senožeti.

Senožeti, ktere tako ležé, da se ne more poglavitni živež rastlinam — voda na nje napeljevati, se morajo gnojiti, ako gospodar hoče na njih dosti in dobrega sena in otave pridelati. Gnojijo naj se pa senožeti le s takimi stvarmí, ktere gospodar naj bolj pri rokah ima, in ki so dober kup. Ni pametno senožet z živinskim gnojem gnojiti. Živinski gnoj gré njivam, ne pa travnikom; zato se škoda godí polju, ako gospodar to, kar polju gré, obrača drugam — travnikom. Naj tedaj noben pameten gospodar ne misli na to, da bi z živinskim gnojem zboljševal svojih senožet, ampak poišče naj druzih gnojil, ki so popolnoma pripravne za gnojenje senožet in so tudi dober kup.

Bomo našteli imenitniše stvarí, ki se dobro priležejo senožetim:

1) Mešanica ali mešani gnoj, ki si ga vsak gospodar lahko brez posebnih stroškov napravlja iz cestnega blata, mlakuž in druge kakoršne koli soderge in rastlinja, je kaj dober gnoj za senožeti. Naj bolji čas, taki mešani gnoj iz napravljenih kupov voziti na senožet je v jeseni o suhem vremenu, ga koj raztrositi po travniku, in travnik potem dobro povleči, na spomlad pa ga še enkrat obdelati z brano, v ktero je bilo tako rekoč za poboljšek še ternje vpleteno.

2. Gnojnica dobro gnojí, in ima zraven tega tudi lastnost, da tudi mah pokončá. Gnojnica se razliva po senožeti konec zime že, ko še kaj malo snega na nji leží, ali zgodaj spomladi tak dan, ko dežuje, da ji snežnica ali dež vzame prehudo moč in jo tako rekoč zvodení. Poglavitna skerb pa, ki vozi gnojnico na senožet, naj bo, da se lepo po enaki meri razlije po nji.

3. Pepél in saje. Pepél pa mora suh biti, če ne, nima prave močí. Za saje je dobro, če se zmešajo s parstjo.

4. Živo apno. Živo apno močno tekne senožeti, pa le narbolj mokrim in z mahom obrašenim. Štupa naj se po tacih travnicih spomladi.

5. Blato iz bajerjev je dober gnoj, pa mora popred delj časa ležati na kupih, ki se večkrat premečejo. Gnojí se ž njim kakor z mešanim gnojem.

6. Lapor ali sovdan je za take senožeti, ki imajo veliko dobre parstí, kaj dobro gnojilo. Laporja je pa več sort. Močirni senožeti se prileže posebno mastni apnati lapor, za druge zemljiša pešeni lapor. Gnojí se ž njim kakor z mešanim gnojem.

7. Krompirjevec ali krompirjevo perje dela tako rekoč čudeže na travnicih. Krompirjevec ima to posebno lastnost, da trava po njem obilo raste in se pridelk merve in otave pomnoží, zraven tega pa zraste veliko veliko nove žlahne trave in posebno mnozih sort detelje, kterih pred ni bilo viditi na senožeti. Gnojí se pa s krompirjevcem tako, da koj v jeseni, ko se je kropir izkopal in domú spravil, se raztrosi po senožeti, spomlad pa, preden začne trava rasti, pa se pograbi s senožeti. Naj bi naši gospodarji poskusili krompirjevec na travnicih, — prepričali se bojo, da jim bo veliko bolje zalegel kakor če ga za malopridno klajo obernejo ali če pa koj ž njim nasteljajo, ker v nasteljo še zna potem priti.

Senožečar.

*) Koruzi se je godílo v nekterih krajih ravno tako, kakor se godí našemu prosu še dandanašnji, da ga v več krajih imajo edino le za kokošje zobanje (Hendelfutter), in vendar se nam kaša tako dobro prileže, zlasti če je „poštengana“! Vred.

Gospodarska novica.

Kdor bo bolje oral, prejme darilo.

V več nemških deželah, kjer poljodeljstvo na precej visoki stopnji stojí, napravljajo vendar še take skušnje, da, kdor bolje orje, prejme darílo, ker pri vsem dobrem obdelovanji polja, je vendar še premalo kmetov, ki znajo dobro orati.

Te dní (24. aprila) bo podružnica dunajske kmetijske družbe v Baden-u na nekem velikem polji (Tribuswinkel) napravila tako oranje, da se bojo kmetje skusili: kdo bo bolje oral. Razpisala je v ta namen 8 darílí; pervi bo prejel 4, drugi 2, tretji 1 cekin, četerti in peti po 2 sreberna tolarja, šesti, sedmi in osmi po tolarji. Kdor koli hoče, smé priti s svojim plugom in se potegniti za darilo.

Namen tega oranja za premijo je gospodarje spodbosti k dobremu oranju in jim pokazati: kakošno oranje je dobro oranje.

Kdo pa bo pri ti poskušnji darílo prejel? Tisti, kdor bo oral naj bolj ravno in bo izoral kar naj

bolj moč ozke in dostojno globoke razore. Lepo ravni, ozki in globoki razori so tedaj cilj, ki ga ima doseči vsak, ki želí darilo prejeti. Razsodili bojo pa dela oračev za to izvoljeni modri kmečki gospodarji.

Pri tacih poskušnjah privrè vselej veliko gospodarjev in hlapcov skupaj, in gotovo nobeden ne bo domú šel, da bi takih krajev, ki so bili za naj bolje izorane spoznani, ne primerjal s svojim delom, in, če je pameten mož, bo posnemal kar je vidil. To je korist tega oranja.

Na Českem, kjer so lansko jesen v Českí Lipi napravili tudi tako oranje na poskušnjo, je prekosil mlad kmečk fant, še le 15 let star, v lepem in dobrem oranji vse druge in je prejel pervo darilo.

Tudi to nam spet kaže, kako si ljudje po svetu prizadevajo po vsih potih zbuditi umno kmetovanje, da se sili zemlja k obilnišim in boljšim pridelkom, kterih zmiraj več potrebujemo, ker nas je zmiraj več ljudí na svetu in so potrebšine vedno večje. Nekdaj je bilo dosti, če je gospod le oral, ker je pridelal za majhne svoje potrebe že dosti, — zdaj pa je treba zemljo naganjati: „daj, daj več!“ To pa ne gré drugač kakor z umnostjo in pridnostjo.

Se en pristavek k „slovenščina v starem času“.

Brezimno ljudstvo.

Marsikaj se je že govorilo in poganjalo za to vprašanje: ktero ljudstvo da je iz začetka svoje stanovališe imelo v sedanji slovenski zemlji. Dasiravno misli nemških in slovenskih mož niso edine, vendar vsakteri izmed njih je tistemu ljudstvu lastno ime dajal, ter ga po tej ali po uni poti dokazoval. Zdaj pa je neki dohtar Weiss to vprašanje po drugačni poti določil, kakor se je bralo pred kratkim v graških novinah med predmeti, o kterih se je govorilo v zboru zgodovinskega družtva štajarskega. Moder je res tisti mož, in vé svojo reč do dna dognati, to da, do — votlega dna. Kaj menite, ljubi bravci, ktero ljudstvo je po menitvi tistega moža nekdaj našo domovino v lasti imelo? kakošno pred neznano ime se mu je prikladalo? Čujte, in si ga dobro v glavo vtisnite: Brezimno ljudstvo — „ein namenloses Volk!“ „ljudstvo, ktero ni poznavalo ne železa ne jekla, ampak je rabilo kamnjeno orodje!“

Mož ta res je temeljit,
V veke bode naj slovit!
Ker imena on ne vé,
Ljudstvo je zgubilo imé.

On pač je kaj več bral, kakor le greške in latinske stare pisatelje, kteri le pišejo od Tavriščanov, Noričanov, Siginov, Panoncov, dasiravno močno starih; blezo je iztaknil še kak starji spis, kak palimpsest, na kterem so pod starimi čerkami še druge stareje skrite! Pač je slišal kaj več kot le od noriškega jekla, kterega so Greki in Rimljani drago cenili dolgo popred, kakor so se Noričani Rimljanom uklonili!

Vendar jez se ne čudim, da omenjeni učenik vesoljne zgodovine nahaja brezimno ljudstvo v naši domovini za nekdanji čas: ako premišljujem, da bomo skoraj brezimno ljudstvo še za sedanji čas. Zakaj Štajarcu in Koroščcu hoče biti večkrat ptuje, kar se na Kranjskem piše, in Kranjec spet ne umeva, kar se v Goratanu ali v Štajarji izdaja. Mislili smo, da smo vsi slovenskega rodú pa odkritoserčno povém, da se mnogi mnogi ne bomo več k tem rodu mogli šteti, zakaj mnozih „slovenskih bukev“ nismo v stanu brati, s toliko nepotrebno novimi besedami in zoperno nerodnimi oblikami so pisane, in hudi spet ne bomo mogli biti na nikogar, ako bo pisal „krainische Sprache“, „windische Sprache“, kakor se je pisalo popred, ko se ni hotelo znati vesoljno ime; zakaj

Mnogotera učilnica,
V vsaki druga slovnica,
Druga abecednica,
Druga verska knjižica.
Mnogotero je pero,
V drugi roki sleherno,
In drugače urezano,
Vsako svojoglavno zlo.

Ako smo za blagor slovenskega naroda res vneti, mislim, da mora pri vsi naši pisavi to vodilo veljati: „ne prizadevajmo si izobraziti le goli jezik, temuč prizadevajmo si izobraziti slovensko ljudstvo“ *).

Pišimo tako, da nas bo vès narod umeval. Hicinger.

Za poduk in kratek čas.

Stare vraže še dandanašji ljudstvo moré.

Pregovor pravi: „navada ima železno srajco“. Pač res. Česar se človek navadi iz mladih nog, se ga derží kakor da bi se mu bilo na duši prirastlo. Lepe in gerde šege nas spremljajo enega kot druzega vse žive dní. Naj hujše so pa tiste navade, ki izvirajo iz krivih vraž in iz napačnih zapopadkov natore. Nemarne navade pa delajo tolikanj večo škodo, kolikor bolj človeškega duha moré in kolikor več ljudí jim je podverženih.

V teku časov so se poprijele raznih narodov marsiktere lepe in gerde navade, ki so jim tako rekoč značajne. Po navadah in šegah jih še ločimo dandanašnjega dné. Vsaki čas jim je kako drugo navado prinesel, vsakemu narodu drugo. V preteklih časih se jih je pa tudi veliko pogubilo, sila veliko se jih pa še zdajci posebno med preprostim ljudstvom najde. In kako bi se jih ljudstvo znebiti moglo, ker še celó ne vé, da je v nemarnih šegah zakopano. Privadilo se jih je kakor se otroci privadijo vsega kar vidijo pri svojih starših. Zdajšnje ljudstva so pa otroci starejih, ki so živele v vražnih časih starodavnosti. Takrat so se v mladih sercih ukoreninili krivi zapopadki od marsikterih stvarí. Človek ni zapopadel ne sebe ne natornih prikazkov. Kakor so mu bile vse te rečí skrivne, jih je tudi skrivnim močem prisojeval.

Izmed sto in sto žalostnih zapopadkov, ki zatirujejo narode na duši in na telesu, bomo tukaj le tiste premišljevali, ki so se sploh pri raznih ljudstvih ohranili noter do dandanašnjega dné. Pogledati hočemo po korenini tolikanj rev, ki tičí globoko v ljudskem izviru starodavnih basniških časov.

Živeli nekdaj so bogovi — tako se glasé storije ali basniške pripovesti — v družnji z ljudmí. Sprava in mir sta bila med njimi; pravijo, da to so bili rajski časi, ko je še zemlja vse brez obdelovanja rodila. Kar je kdo poželel, vsega mu je obilno darovala natora. Sovražnega nič se človeku na zemlji pokazalo ni, dokler so ti rajski časi terpeli. Torej je človek živel z bogovi, zverino in z natornimi prikazki kakor brat z bratom. Poželel še ni človek, česar mu natora dati ni mogla, toraj bogovi bili so mu prijatli. Človeku je bilo v tistih časih še vse enako: ali se zverina med sabo terga ali se zemlja z nebom moží ali pa

---

*) Radi poterdimo, kar prečastiti gosp. dopisnik omiluje o nezlogi slovenske pisave, vendar dvoje imamo omeniti, kar nas tolaži. Pervo je, da slovenski jezik je še le v dôbi izobraževanja in v ti dôbi se ni godilo nobenemu jeziku drugač. Ozrimo se le na nemški jezik, ki je že lepo izobražen in še dandanašnji se prenareja pisava njegova tako, da tisti, ki smo bili pred 15 ali 20 leti izučeni v njem, bi danes ne znali več tako pisati, da bi v šoli „sine“ dobili. Drugo pa je, da hvala Bogu! ljudstvo se ne spodtakuje nad tistimi novejšimi (ali prav za prav starejimi) oblikami, ktere so nekterim učenim toliki tern v peti. Verjemite nam, da tem marsiktere oblike veliko veliko več nepokoja delajo, kakor ljudstvu po različnih krajih slovenskih, ktero ni ukovano v tiste oblike, ktere so slovenski slovničarji in po njih pisatelji „oktroirali“ našemu jeziku, ki pa se hoče dan dandanašnji bolj prosto gibati in ima prav. Kmali bojo „Novíce“ prinesle sostavek „o slovniški sodníi“. Bomo vidili, kaj bojo rekli naši gosp. pisatelji o njem. Vred.

bogovi njegove hčere snubijo. Saj vémo, da ga še v poznejih časih ni bilo čez Jupitra snubača. Ljudstvo še ni porajtalo na natorne močí, ni mu bilo mar: ali rojijo po zemlji ali po nebu.

To so bili rajski časi! In kolíko je še dandanašnji takih ljudí, ki hrepené po tistih starodavnih rajskih, zlatih časih golega zverinstva in nevednosti. Kaj pa je bilo rajskega v tistih časih? Rajsko je bilo življenje, ker serce še ni več poželelo, kar svet dati zamore. Kjer ima človek, česar želí, tam, pravi, da je raj, tam je veselo življenje, tje si želí.

Človek pa, ki je z neprecenljivimi lastnostmi od Stvarnika svojega obdarovan, je čedalje bolj k zavednosti prihajal, svoje močí je začenjal spoznavati, ker duh mu je bil dan uma in pameti. Neizrečeno hrepenjenje ga prime, doseči hoče, kar mu v persih kalí. Ko se mu je pa neugasljiva želja v sercu unela, je vdihnil njegov duh vsim stvarém vsaki svojo prečudno moč. Dobri in hudi duhovi so tičali v stvaréh kakor mu je ktera telesne dobrote ali nadloge in nesrečo prinašala. Zdaj je bilo povsod vse polno tako imenovanih manjših bogov. V svoji družini je človek imel polbogove, ki so se možili z boginjami in bogovi, — postalo je boginsko ljudstvo. Zdaj so sklenili otroci tužne matere zemlje, ki je bila od višjega boga zaničevana, bogu gospodarstvo vzeti. Hrepenel je človeški duh po svoji oblasti in mogočnosti. Bogovi se čedalje bolj od njega ločijo, ker njih je bilo poprej gospodarstvo na zemlji. Tega pa bogovi niso mogli terpeti, da bi človek toliko močí imel. Toraj so se sperli; zmiraj redkeji so bili med ljudmí, na visokem Olimpu so si sedež izbrali, zemski velikani pa so postavili hrib na hrib, — hotli so bogovom kraljestvo vzeti. Takrat je že bogovom za živo šlo. Bil je ravno nastopil Jupiter ali Dij preganjavec svojega očeta Krona ali Časa, kar je tudi vzrok bilo punta. Ko bi ne bil Jupiter od kiklopov strele in groma dobil, bi se ne bil obderžal. Pod gorečo goro mu je Vulkan strele koval, ki jih je Jupiter v svoji jezi z gromom in bliskom po spuntanih ljudéh metal.

Od tega časa je bog z gromom in strelo gospodaril po vesoljnem svetu. Grom in strela sta bila njegova grozna moč, in gorje tistemu, ki ga je razžalil. Strah in groza sta tedaj obhajala stare ljudstva, ko je gromelo, ker so mislili, da se serditi bog čez nje jezí in v svoji serditi jezi pokončuje neusmiljeno enega kot druzega. To je jim bila šiba razkačenega boga, pa tudi vse druge rečí, ki pridejo z gromom: toča, strašnji viharji in plohe. Kar jih je od te straní hudega zadelo, je veljalo pri njih za osodo. Taki zapopadki so se ukoreninili v mladem deblu poslednjih narodov. — Kako žalosten je bil ta človeški stan! človek se je vidil podverženega strastnemu djanju boga, ki ga niso omečile ne britke solze ne reve in nadloge, ki je le želel maševati se nad revnim ljudstvom. Ni se bilo moč otéti njegovi jezi drugač kot da mu je moglo ljudstvo prostovoljno več svojih ljudí žertovati, če je hotlo, da je nadlogam in revam konec storil. Kervoželjin in pokončljiv je bil gospodar vsih bogov po spridenih mislih ljudí. Po narodih se je njegovo ime prerodovalo: Dij in Jupiter je bil tisti zemljostresatelj in pokončevavec pri Gerkih in pri Rimljanih. — Se vé da je tudi dobrote delil, pa človeštvo je navajeno hitro pozabiti, reve ga pa še tepó, toraj tudi ni v našem namenu pokazati, koliko dobrega da je prišlo od njega. Vlastje boga je večidel ostalo, akoravno se je ime po narodih menilo. Gališki narod je imel svojega gromovnika Tarana, slovanski svojega Peruna, nemški pa Thora. Vse ljudstva so po natornem bogočastji v paganskih časih terpele pod vlado neusmiljenih nikoli sitih bogov. Al častiti jih čez vse, jim bogoslovje je zapovedovalo. Zameriti se jim je bilo lahko, in človek, družina in narod je bil zgubljen; božja jeza in serd sta jih neusmiljeno tepla, dokler niso na germadah žertovali veliko svojih bratov. Vražne ljudstva so zaupale svojim zapeljivim strežnikom božjim, ki so jih ciganili in derli do kervi.

Tako se je godilo v tistih starodavnih časih, ki jih le po basnih poznamo, tako se je godilo med bolj omikanimi Gerki in Rimljani, med Celti in Slavjani in Nemci, in sploh med vsimi znanimi ljudstvi, dokler je natorno bogočastje med njimi veljalo. (Dalje sledí.)

Kratkočasnice.

Pameten snubač. — „Očka! dajte mi svojo hčerko za ženo, brez ktere mi ni mogoče živeti“. Oče vpraša snubača: „Kaj poznate mojo hčer?“ — „Ne“ — mu odgovorí. — „Kako to? saj ste mi rekli, da nemorote živeti brez nje“. — „Ja, to je takole: vém, da Vaša hčerka bo imela 12.000 gold. dote, jez pa nimam nič, s čimur bi živel, in tako smem pač reči, da ne morem živeti brez Vaše hčere“.

Dobro ji je povedal. — Neka čevljarica (šuštarica) ki se je rada lišpala, je pomirjala v štacuni nov slamnik, in svojega hlapca, ki ga ji je imel domu nesti, vpraša: „Tonče, poglej me: ali se mi dobro podá?“ „O kaj dobro! — odgovorí zviti hlapec — kakor da bi Vam bil naravnost iz glave izrastel“.

Novičar iz raznih krajev.

Neki vertnar je ministerstvu predložil nasvèt, kako bi mogla vlada po vsem cesarstvu ceste z drevjem zasaditi in iz tega lepe dohodke si nakloniti. — Iz Dunajskega zbora se še zmiraj ni zvèdilo nič gotovega; časnikarji ugibujejo še zmiraj to in uno. V saboto je bila 12. seja, ki je terpela od 1. do 5. ure; pravijo, da v ti seji se je utegnilo kaj gotovega skleniti (kar pa še ni znano), ker angležki minister lord Russel je imel v pondeljk že iz Dunaja odriniti. — Kako važne ste donavske knežíi Valahija in Moldava za naše cesarstvo, se razvidi iz velike kupčije, ki je med knežijami in austrijanskim cesarstvom; nek kupčijsk izkazek od leta 1852 nam pové, da v letu 1851 se je v ti knežii austrijanskega blaga vpeljalo za 9 mil. 447,200 piastrov, iz knežij v naše cesarstvo pa se je vpeljalo blaga za 19 mil. 124,374 piastrov. — Katoliška cerkev v Valahii je od cesarja Franc-Jožefa 2000 fl., od presv. cesarja Ferdinanda pa 1000 fl. prejela. — 30. sušca je imelo tistih 18 romarjev, ki so v Jeruzalem na božjo pot šli, že v Palestino priti. V Smirni se jim je na ladii pridružilo 200 Turkov, ki so večidel romali v Mêko. — Iz Segedina se 17. dan tega mesca piše, da reka Tisa v Banatu strašno škodo dela po povodnjih krog in krog; sila veliko polja je že šlo pod zlo. — Od vojske pred Sevastopoljem se še ne vé konec. Goršakov je pisal 15. t. m. pismo v Petrograd, v kterem pravi, da bombe sovražnika dotistihmal niso še veliko škodovale terdnjavi; kar so podnevi razrušile, so Rusi ponoči spet popravili in pokončane topove in pobite vojake so namestili z novimi. Če je res, da je imel Omer-paša s svojo armado še le 15. dan t. m. proti Almi marširati in boj začeti, bo začeta strašna vojska še dolgo terpela. Francozi pošiljajo še zmiraj armado za armado v Krim. — Kar se pa vojske tiče na izhodnem morji, je osnovo za letošnji boj izdelal sam knez Paskievič in Metavo kot središče vojskovanja določil. — Perve dní tega mesca sta prišla v Petrograd dva polka Baškirov, kteri stanujejo med Uralom, kirgiško puščavo in reko Ob v Azii. Bilo jih je skupaj okoli 4000 mož. Pridši v predmestje Petrograda so se hotli, ker niso bili vajeni mestnega življenja, vsi razkropiti, misleči doma smo. Pa ko so jih skupaj spravili, niso hotli iti v kasarno, rekoč, kaj bi bilo, ako bi potres postal, in sploh še nismo nikoli v tako veliki hiši stanovali. Ni jih bilo moč v njo spraviti; šotore poskerbeti so jim mogli, da so bivali pod njimi. Ko pride dan odmarširati so rekli: Sklenili smo cara svojega

s carinjo gledati v Petrogradu od obličja do obličja, ter nehali niso prej, da mogel se je sam car pokazati, ker carinja je bila bolehna in vreme je bilo slabo. Med nje pridšega cara so sprejeli s hrupom in s tako strastno ljubeznjivostjo, da ni mogoče reči. Baškiri, sinovi merzlih puščav, si niso mislili cara med seboj, temveč svojega dobrotnika, svojega očeta; roke in oblačilo so mu ljubovali, konja njegovega božali in neizrečeno veselje razodevali še čez dve uri, in pevajoči zapustili so Petrograd. — Car Aleksander II. je 12. t. m oklical svojim podložnim na Rusovskem odpušenje nekterih starih dolgov in mnoge nepolitične jetnike je pomilostil popolnoma, mnogim pa je odpustil kazen deloma. Za podložnike na Poljskem in Finskem bo pozneje sledila enaka milost. — Vsi angležki časniki so polni slave, s ktero prejemajo francozkega cesarja Napoleona v Londonu; kraljica mu je 18. dan t. m. podelila naj imenitniši angleški red, red hlačnega traka, od kterega bomo tistim bravcem, kterim zgodovina tega reda ni znana in kterim se imé tega reda čudno zdí, drugo pot kaj več povedali. Ako se ozremo na leto 1815 nazaj, ko je angležka vlada stricu tega Napoleona, Napoleonu I., ravno ko je pribežal na Angležko zavetja iskat, napovedala, da mora na otok sv. Helene v jetnišnico iti, kjer je res v letu 1821 umerl, moramo nehoté zaklicati: kako se spreminjajo časi na svetu! — Spet se govorí, da pride Napoleon na Dunaj. 1. dan maja bo slovesno odperl obertnijsko razstavo v Parizu, in potem se bo morebiti spet na pot podal, če v tem ne bo mir sklenjen. — Angležka vlada bo vzela 160 milijonov na pósodo za deržavne potrebe prihodnjega leta, v kterem so nje dohodki prerajtani na 630 milijonov, stroški pa na 860 mil. Rothschildi ji bojo to posojilo poskerbeli. — Od srečno odvernjene nesreče, ki se je primerila 12. dan t. m. sv. očetu papežu in še 130 druzim osebam, smo zvedili zdaj še ta, da to nesreča se ni zgodila v Rimu, ampak več milj od Rima v nekem starem samostanu pri cerkvi sv. Neže. Čeravno se sv. oče niso celo nič poškodovali, so jim vendar potem pušali, da bi jim tudi strah kaj ne škodoval. Zlo enaka nesreča se je v letu 1500 na sv. Pavla dan zgodila papežu Aleksandru VI., ko se je tudi strop vderl; takrat pa sta dva kardinala smert storila in veliko druzih oséb je bilo zlo poškodovanih. — Nekdo na Francozkem je po večletnih skušnjah prerajtal, da človeka sedemnajstkrat ložeje strela zadene, preden on v lotríi le enkrat véliko srečko (vélikí loz) zadene. — Časniki pripovedujejo od nekega 18 let starega zamaknjenega dekleta v Švajci, Kristine Bergerjeve po imenu; vsaki dan enkrat se zamakne in v tem razlaga ljudem čudne rečí, na priliko: vsi izveličani v nebesih so enako veliki, enako lepi in enako oblečeni, vendar je več stopinj v nebesih, naj višje ona še ni mogla dospeti; Mojzes je na 18. stopnji, Lazar na 23., rusovski car Nikolaj na 1., vikar v R. (ki še živi) pride na 7. V peklu pa so vsi kakor derva na skladanicah nakupičeni. — V Parizu so spet zasledili zarotnike, kteri so namerjali svoj hudobni namen v poslopji obertnijske razstave ravno takrat izpeljati ko bi bil cesar razstavo slovesno odperl. Pod tem poslopjem je namreč prostorn ventilator, v kterem človek prav lahko pokonci stojí; v ta prostor so zarotniki hotli tako imenovano „peklensko mašino“ postaviti in jo sprožiti ravno ob slovesnem učastovanji razstavnega poslopja. Lahko bi bilo več tišuč ljudí ob življenje prišlo, ako bi se bilo to zgodilo. — 22. dan t. m. je tast kneza černogorskega gosp. M. Kvečič, ladjár in odbornik teržaške zbornice, 70 let star, v Terstu umerl. —

Iz Gorice smo od 19. aprila prejeli sledeči že zlo zakasnjeni dopis, kterega le na posebno željo gosp. dopisnika vzameno v „Novíce“; naši bravci so menda že tako sami sodbo sklenili, da se nič spodtikljivega ni pelo v omenjeni „besedi“; naš gosp. dopisnik A. M. pa tudi v 22. listu ni nič žalega rekel, ko je le razodel željo mnozih, da bi se itd. itd. Če so imeli ti kaj zoper prepevane pesmice, je to njih posebna idiosyncrasija, in kdo more zoper vse idiosyncrasije na svetu! — Dopis se pa takole glasí: Gosp. A. M. v svojem odgovoru 28. marca v 26. listu „Novíc“ naznanja 3 pesmi, ktere so se v glasbeno-govorniški besedi, od mene 8. marca napravljeni, nekterim zdele nekako spodtikljive: „Die Spielkarten“ iz Seidlnovih „Bifolij“; „der wilde Jäger“, Ballade von Bürger iz 3. dela Mozartovega berila za spodnji gimnazij, in „Elvira“ ali „La notte orribile“ iz časopisa za gospoje pod naslovom „la Ricamatrice“. Kdor pozna Seidelnove Bifolije in Mozartovo šolsko berilo, me bo oprostil dokaza, obljubljenega v mojem članku 20. marca, in mi bo veroval na mojo besedo, ako ga zagotovljam, da je tudi tretja, laška pesem imela enako namero, dokazati, da vsako hudobijo dojde božja kazen.

V. J. Mencel.

Serbsko klagovanje za mertvimi.

(Dalje.)

4.

4. Dve in dve.

Stojte druge, da se poslušamo,
Da o le ti tugi govorimo.
Na pot se je Ivane odpravljal,
Za njim tužna mati pristajala,
Tužna mati in bratje žalostni,
In ljubica mnogo žalostiva,
Pa tako mu veli svoja mati:
„Kod si mi se namenil moj sinek?“
Bratje vele: „kod češ naša dika? [1])
Svoja ljuba: Kam češ moj gospodar?“
„Na tem tamkej poti grozno dolgem
„Od kodar se nikdar ne prihaja?
„S kem češ mene tužno zapustiti?“
Ivane se proti njim oberne
Pa žalostno besedo govorí:
„Nekar mati za mano ne hodi,
„Mati moja in bratje rojeni,
„In ljubica moja premilostna!
„Ne morem se damo k vam verniti,
„Ker sem odšel k ovi grajevini.
„Tam bom našel tri grade careve
„V gradu pervem ni žarkega sonca,
„Poleti grad drugi vode nima,
„Tretji pa grad ognja zimi nima,
„Tu vam bom jez na veke vekoval“ [2]).
Oj, Ivane, žalostna ti mati!
Mati tvoja in bratje rojeni!
In ljubica mnogo žalostiva!

5.

5. Spet tako.

Ločil se je hišni starašina
Iz ovega [3]) doma žalostnega,
Za njim stara mati pristajala,
Ter ga s tugo ona zaklinjala,
Da bi ne šel tamkej na te pota,
Pa mu tužna tako govorila:
„Oj, Ivane, sinek, dobro moje,
„Komu puščaš svojo tužno mater,
„In žalostno vereno ljubico
„Zajokane brate in sestrice
„In nesrečno svojo deco mlado?“
K materi se Ivane oberne,
Pa besede ji te pregovori:
„O tako mi, moja stara mati!
„Tebe puščam tvoji deci mili,
„In ljubico mili deci svoji,
„Moje brate prebelemu danu,
„In sestrice u svoje domove.
„Meni treba tamkej potovati,
„Mene ondi veče dobro čaka.
„Tamkej nek so trije beli gradi
„V enem vedno žarko sonce sije,
„To je meni danes potamnelo [4]);
„U drugemu ljuta kača spava,
„Ktera mi bo pila očí černe;
„V tretjem neki biva černa zima,
„U tem hočem večno zimovati“.
Pa zdej temu domu na veselje!

(Dalje sledí.)

[1]) Pri belih Krajncih dika 1. slava, 2. blaženost nebeška.
[2]) Beli Krajnci pravijo: vekovati, ewig seyn, večen-no-na biti.
[3]) Ov, ova, ovo pri Belih Krajncih v enaki rabi s ta, to, ta.
[4]) Tudi Beli Krajnci pravijo: tama, tamniti, ne pa tema.

Stan kursa na Dunaji 21. aprila 1855.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	81 3/4	fl.
	4 1/2 „	71 1/4	„
	4 „	64	„
	3 „	50	„
	2 1/2 „	41 1/4	„
Oblig. 5% od leta 1851 B		95	„
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		78	„
Zajem od leta 1834 . . .		218 3/4	„
„ „ 1839 . . .		118 3/4	„
„ z loterijo od leta 1854		103 1/4	„
„ národni od leta 1854		86 1/4	„

Esterhaz. srečke po 40 fl.	82 1/2	fl.
Windišgrac. „ „ 20 „	29 3/4	„
Waldštein. „ „ 20 „	28 3/4	„
Keglevičeve „ „ 10 „	11 1/2	„
Cesarski cekini.	5 fl. 56	
Napoleondor (20 frankov)	9 fl. 49	
Suverendor	17 fl. 4	
Ruski imperial	10 fl. 1	
Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 34	
Angležki suverendor . .	12 fl. 23	
Nadavk (agio) srebra:	na 100 fl. 26 3/4	fl.

Loterijne srečke:

na Dunaju / v Gradcu } 18. aprila 1855: 46. 37. 36. 11. 31. / 59. 79. 13. 37. 47.

Prihodnje srečkanje bo na Dunajiin v Gradcu 28. aprila 1855.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.